

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 362/2020-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Martina Vernarského (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Petra Straku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpeného obchodnou spoločnosťou C&T Advokáti s. r. o., Fedinova 3b, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Ing. Miroslav Compeľ, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 16/2001 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého postupu a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. februára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 16/2001.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 28 Cb 16/2001 v postavení žalovaného. Konanie je vedené na základe žaloby žalobcu – ██████████, doručenej pôvodne Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 22. augusta 2000, ktorou sa žalobca proti sťažovateľovi domáha vydania bezdôvodného obohatenia.

3. Krajský súd ako prvostupňový súd rozsudkom č. k. 28 Cb 16/2001-945 z 30. apríla 2014 (ďalej len „rozsudok I krajského súdu“) uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 98 727,43 € spolu so 17,6 % úrokom z omeškania zo sumy 8 630,42 € od 21. júna 1999 do zaplatenia, zo sumy 12 729,87 € od 31. mája 2000 do zaplatenia, zo sumy 12 281,75 € od 28. júla 2000 do zaplatenia a zo sumy 65 085,39 € od 28. júla 2000 do zaplatenia. Súd konanie v časti o zaplatenie sumy 6 636,86 € zastavil. Súčasne uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 4 Obo 38/2014 z 27. januára 2016 potvrdil rozsudok I krajského súdu vo výroku, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 12 281,75 € so 17,6 % úrokom z omeškania od 28. júla 2000 do zaplatenia, a súčasne zrušil rozsudok vo výroku, ktorým bola sťažovateľovi uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 86 445,68 € so 17,6 % úrokom z omeškania, ako aj vo výroku o náhrade trov konania, pričom v rozsahu zrušenia vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

5. Proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 38/2014 z 27. januára 2016 podal sťažovateľ dovolanie s poukazom na § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“), pretože súd sťažovateľovi svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, a s poukazom na § 237 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku, pretože súd rozhodol vo veci, ktorá nepatrí do jeho právomoci.

6. Dovolacie konanie bolo krajským súdom uznesením č. k. 28 Cb 16/2001-1363 z 29. mája 2018 zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Proti tomuto uzneseniu o zastavení dovolacieho konania podal 11. júna 2018 sťažovateľ odvolanie, ktoré však podľa zistení ústavného súdu na základe dopytu na krajskom súde najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obo 14/2018 z 25. júla 2018 (právoplatné 29. augusta 2018) odmietol ako neprípustné.

7. Krajský súd následne pokračoval v konaní a rozsudkom č. k. 28 Cb 16/2001-1437 z 13. júna 2019 (ďalej len „rozsudok II krajského súdu“) návrh sťažovateľa z 25. apríla 2019 na prerušenie konania zamietol, žalobu zamietol a sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania vo výške 76 %.

8. V sťažnosti sťažovateľ argumentuje, že v 19 rokov trvajúcim spore boli dosiaľ vydané viaceré rozsudky, ktoré sa námietkou vecnej nepríslušnosti vôbec nezaoberali napriek tomu, že sťažovateľ už od počiatku namietal vecnú nepríslušnosť súdu. Sťažovateľ je názoru, že vec bol povinný prejednať samosudca okresného súdu, a nie senát krajského súdu. Proti rozsudku II krajského súdu podali obe sporové strany odvolanie, pričom odvolacie konanie naďalej prebieha, avšak na nepríslušnom súde. Súd bol povinný overiť, či napadnuté rozsudky boli vynesené vecne príslušnými súdmi a bol povinný k tejto otázke zaujať stanovisko. Ak rozhodnutie vydal nepríslušný orgán, ide podľa sťažovateľa o nulitný akt. Rozhodnutím a pokračovaním v rozhodovaní nepríslušného súdu je sústavne porušované právo sťažovateľa na konanie pred zákonným sudcom.

9. Sťažovateľ tiež uvádza: *«Procesné neudržateľná situácia, ktorá viedla sťažovateľa k podaniu tejto ústavnej sťažnosti spočíva predovšetkým v tom, že paralelne v rámci jedného konania prebiehajú dve dodnes neukončené dovolacie konania, a to tak vo veci samej, ako i vo veci súvisiacej ohľadne konania o obnove konania...»*

Konajúci súd nemôže tušiť, aké bude rozhodnutie vo veci dovolania proti právoplatnému rozsudku vo veci... pričom v rámci oboch dovolacích konaní sťažovateľ namieta nepríslušnosť súdu. Napriek tomu, súd pokračuje v konaní a nedbá na ochranu sťažovateľových práv spočívajúcich aspoň v tom, aby jeho námietky o nepríslušnom súde boli v rámci predmetných dovolacích konaniach vyriešené.

Prvé dovolacie konania sa týka paradoxne ešte prvého rozsudku sp. zn. 28 Cb 16/2001-945 zo dňa 30.04.2014 (ďalej len ako „rozsudok I“), ktorým paradoxne súd žalobe z väčšej časti vyhovel. Následne tento rozsudok I bol rozsudkom Najvyššieho súdu SR č.k. 4Obo/38/2014 z 27.1.2016 zrušený, okrem časti 12.281,75 €, v ktorej bol rozsudok I potvrdený. Proti rozsudku I a rozsudku Najvyššieho súdu SR č.k. 4Obo/38/2014 z 27.1.2016 v potvrdenej časti 12.281,75 €, podal sťažovateľ dovolanie, pričom dovolacie konanie nie je do dnešného dňa ukončené. Aj keď v tomto konaní o dovolaní proti rozsudku I súd uznesením z 29.5.2018 zastavil konanie z dôvodu neuhradeného poplatku, sťažovateľ voči tomuto uzneseniu podal odvolanie dňa 11.6.2018, nakoľko vyrúbený súdny poplatok bol zjavne nesprávny.... Podstatnou časťou argumentácie sťažovateľa v tomto dovolacom konaní je práve aj skutočnosť, že rozsudok I vydal nepríslušný súd, čím je tento rozsudok I nulitný. Do dnešného dňa, t.j. už takmer dva roky súd o odvolaní proti uzneseniu o zastavení konania, a tým aj následne o dovolaní sťažovateľa voči rozsudku I žiadnym spôsobom nerozhodol.

Druhé dovolacie konanie sa týka konania o obnove konania, v ktorom sa sťažovateľ domáha taktiež zrušenia rozsudku I spolu a nasledujúcim potvrdzujúcim rozhodnutím odvolacieho súdu. Dôvod obnovy konania vznikol tak, že súd vydal rozsudok I bez toho, aby rozhodol o prerušení konania na návrh sťažovateľa, pričom tento rozsudok I bol následne čiastočne potvrdený v časti o plnenie sumy vo výške 12.281,75 €. Dňa 27.2.2017 však Najvyšší súd SR, ako súd dovolací, v konaní č.k. 1ObdoV/11/2014 vydal uznesenie, ktorým rozhodol o zrušení uznesenia Najvyššieho súdu SR č.k. 3Obo/13/2014-896 z 24.2.2014 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Citovaný výrok zrušovacieho uznesenia znamená, že v tomto súdnom konaní bol súd povinný konať o návrhu na prerušenie tohto súdneho konania, pretože zrušené uznesenie odvolacieho súdu vo veci tohto návrhu nebolo nijak odôvodnené. Napriek tomuto návrhu na prerušenie sa stal rozsudok I právoplatným v časti plnenia sumy vo výške 12.281,75 € a o sťažovateľom návrhu na prerušenie konania rozhodol súd až svojím rozsudkom II, aj keď predmetom konania už nebola suma vo výške 12.281,75 €. Ďalším dôvodom obnovy konania je skutočnosť, že sťažovateľ súdu predložil dôkazy uzneseniami Krajského súdu v Bratislave č.k. 7 Cbs 3/2007-345 z 25.5.2016 a Najvyššieho súdu SR č.k. 4Obo/28/2016 z 31.5.2017, ktorými je preukázané, že citovaná pohľadávka vo výške 12.281,75 € v zmysle právoplatnej

časti rozsudku I zanikla započítaním už dňa 24.6.2004. Takto je preukázané, že rozsudkom I v potvrdzujúcej časti bolo opätovné rozhodnuté o pohľadávke, ktorej zánik započítaním preukázal sťažovateľ v konaní Krajského súdu č.k. 7 Cbs 3/2007. V rámci konania o žalobe o obnove konania sa sťažovateľ rovnako opät domáhal, aby žaloba bola prerokovaná pred príslušným súdom. V tomto dovolacom konaní rovnako nebolo do dnešného dňa rozhodnuté.»

10. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci samej nálezhom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na zákonného sudcu a na konanie pred príslušným súdom v zmysle čl. 48, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 38, ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 16/2001 porušené bolo.

Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 28 Cb 16/2001-1437 z 13.6.2019 a prikazuje Krajskému súdu v Bratislave vec postúpiť Okresnému súdu Bratislava II ako súdu príslušnému.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] odškodnenie nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- EUR.“

II.

Relevantná právna úprava

11. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

14. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

15. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

18. Ústavný súd neopomenul, že vadnosť postupu krajského súdu v konaní sp. zn. 28 Cb 16/2001 už z pohľadu referencie k čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny

bola predmetom rozhodovania na základe sťažnosti sťažovateľa zo 4. februára 2014. Ústavný súd o nej rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 428/2014-14 z 13. augusta 2014 tak, že ju odmietol pre nedostatok právomoci, a to na podklade v tom čase prebiehajúceho konania o odvolaní podanom proti rozsudku I krajského súdu. Z odôvodnenia teraz predbežne prerokúvanej ústavnej sťažnosti však ústavný súd vyvodzuje, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda postup krajského súdu, ktorý vyústil do vyhlásenia rozsudku II krajského súdu, nie postup, ktorého výsledkom bol skorší rozsudok I krajského súdu. O aplikácii § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde (prekážka rei iudicatae) preto z dôvodu rozhodnutia v konaní sp. zn. I. ÚS 428/2014 nebolo potrebné uvažovať.

19. Ústavnému súdu je taktiež známa skutočnosť, že sťažovateľ sa vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 28 Cb 16/2001 po vydaní rozsudku II krajského súdu domáhal aj ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. októbra 2019 (konanie vedené na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 1838/2019), táto skoršia ústavná sťažnosť však ako zásah identifikovala rozsudok II krajského súdu (nie jeho postup), a navyše bola ústavným súdom uznesením sp. zn. II. ÚS 395/2019 z 5. decembra 2019 odmietnutá pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Vzhľadom na to, že ústavná sťažnosť vo veci sp. zn. II. ÚS 395/2019 bola odmietnutá len z formálnych dôvodov (keď ústavná sťažnosť nespĺňala zákonom ustanovené náležitosti) a smerovala proti odlišnému typu zásahu, rovnako niet prekážky veci rozhodnutej pre predbežné prerokovanie teraz predbežne prerokúvanej ústavnej sťažnosti.

20. Napriek uvedeným zisteniam ústavný súd dospel k záveru, že aj aktuálne predbežne prerokúvaná ústavná sťažnosť je neprípustná.

21. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta vecnú nepríslušnosť krajského súdu. Zastáva názor, že vecne príslušným na prejednanie a rozhodovanie vo veci sp. zn. 28 Cb 16/2001 je okresný súd. Uvádza, že krajský súd vyhlásil rozsudok (v poradí druhý) 13. júna 2019 bez toho, aby vyčkal na výsledok dovolacích konaní prebiehajúcich v danej veci.

22. Ústavný súd konštatuje, že prvoradou podmienkou správneho ustálenia osoby zákonného sudcu je správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu. Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. nezávislým a nestranným sudcom podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (II. ÚS 283/09).

23. Súd treba považovať za „nesprávne obsadený“ v zmysle § 420 písm. e) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok [s účinnosťou do 30. júna 2016 § 237 písm. g) Občianskeho súdneho poriadku] aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia (m. m. II. ÚS 136/08).

24. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodiť ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

25. Ústavný súd konštatuje, že vec vedená na krajskom súde pod sp. zn. 28 Cb 16/2001 je v štádiu odvolacieho konania, keď odvolanie proti rozsudku II krajského súdu podal žalobca aj sťažovateľ (čo vyplýva z ústavnej sťažnosti a čo ústavný súd zistil dopytom na krajský súd). Sťažovateľ v odvolaní okrem iného namieta aj vecnú nepríslušnosť krajského súdu. O odvolaniach sťažovateľa a žalobcu proti rozsudku II

krajského súdu odvolací súd dosiaľ nerozhodol, rozsudok II krajského súdu nie je právoplatný. Vzhľadom na skutočnosť, že sporové konanie zatiaľ nie je právoplatne skončené, ďalej prebieha a sťažovateľ bude mať možnosť v prípade rozhodnutia odvolacieho súdu vyznievajúceho v jeho neprospech možnosť domáhať sa ochrany svojich práv aj podaním mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania, ktoré je prípustné v prípade, že vo veci rozhodoval nesprávne obsadený súd), ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je predčasná, a preto neprípustná podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Ústavný súd tak ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

27. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku ústavný súd nerozhodoval o ostatných návrhoch obsiahnutých v sťažnosti (zrušenie rozsudku, priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Martin Vernarský
predseda senátu